Ціна прим. 25 сот.

Należytość pocztową opłacono ryczałtem.

Народня Справа

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . . 1 зол.
Чвертьрічно . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . . 12 зол.

ЗА ГРАНИЦЕЮ:
Річно — 2 доляри.
Гроші в краю посилати переказами, або чеками „Народ. Справи“, — в загрaниці порученими листами.

За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.

ОГОЛОШЕННЯ:
1 стор. 500 зол., пів стр. 260, за чверть ст. 140 зл. Дрібні оголошення: за одно слово або його місце 30 с. Гроші за огол. треба посилати наперед.

Український тижневий часопис.

Ч. 14. (27). Львів, дня 14. квітня 1929. Рік II.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — — — — — — — Телефон 30—13.

Слова — полова а гармати ґрунт!

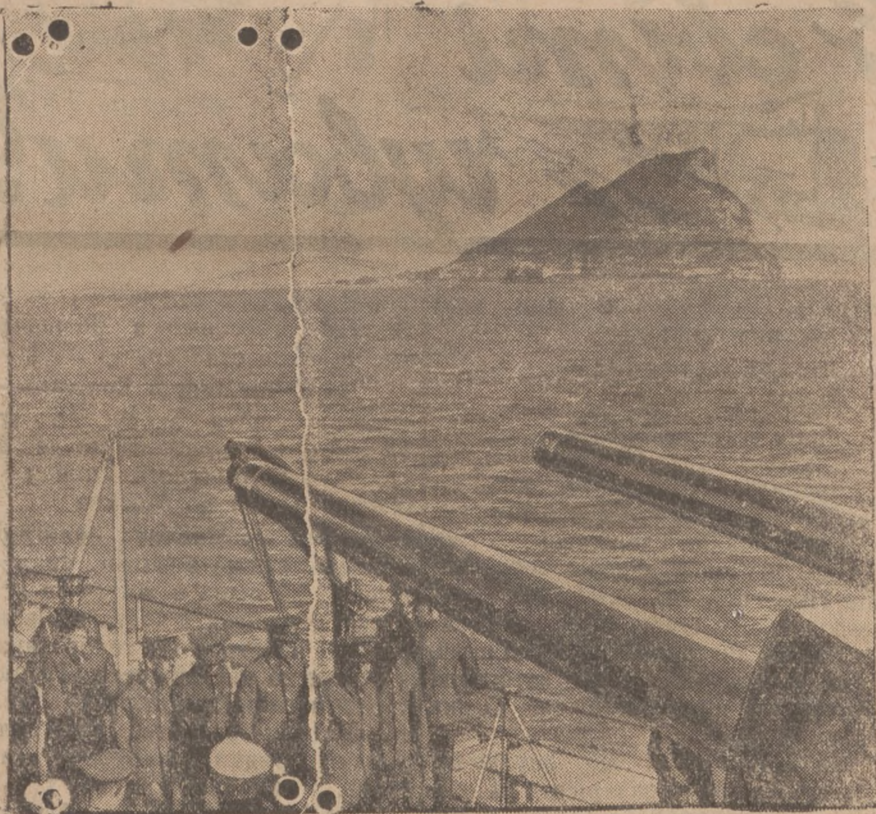

Всі світові політики балакають про те, що вартоби розвброїтися і завести в світі вічний мир. Тоді гроші, які йдуть на зброю, пішлиби на розбудову промислу і шкіл та инших пожиточних річей і булоби краще в світі жити. Але хоча на всяких сесіях „Союзу Народів“балакають про це день і ніч,то одначе всі зброяться далі, бо мають нечисту совість і знають, що доки в світі будуть многим народам діятися такі кривди, як діються, доти мира не буде. — На цім образку бачимо анґлійський воєний корабель „Нельзон“ з великими морськими гарматами. Цей корабель брав тепер участь у великих морських маневрах Анґлії в проливі Ґібральтарі (між Еспанією і Марокко). Цей пролив є широкий до 14 кільом. і лучить Атлянтийський Океан з Середземним Морем. Над цим проливом панує Анґлія і тут на образку бачимо також анґлійську скельну твердиню, що лежить над самим морем по европейськім боці і притикає до Еспанії.

90 запомог по 120 золотих

Дотепер признали ми запомог на суму 10·800 (десять тисяч вісімсот) золотих!

Кому признаємо 87, 88, 89 і 90-ту запомогу по 120 золотих:

87) Василь Савчук с. Федора, Луг, пов. Надвірна, був передплатником в 1928 році, а 24 грудня 1928 прислав 4 зол. на далі. Корова впала 29 березня.

88) Йосиф Порціна, Монастирець пов. Жидачів, заплатив 27 грудня 1928 р. 12 зол. на передплату. Корова впала 29 березня.

89) Іван Веґера, Сторонятин, пов. Львів. був передплатником в 1928 р., а 18 грудня 1928 р. прислав 6 зол. на далі. Корова впала 30го березня.

90) Марко Особа, Закомаре пов. Золочів, дав 31 грудня 6 зол. на передплату. Корова впала 5 лютого. Ми згадували в одним з попередних чисел, що ми отримали деякі заміти проти признання запомоги в цім випадку, але по виставленню посвідки ветеринарним лікарем д-ром Мамчуром, запомогу признаємо.

Тому, що ці всі передплатники в день випадку були принаймеше місяць нашими передплатниками, признаємо їм запомоги по 120 золотих. Гроші вишлемо за 14 днів, при чім ще раз пригадуємо, що згідно з нашими услівями, які ми вже давніше подавали, з кождої виплачуваної запомоги без вийнятку стягаемо цілорічну передплату, так що кождий споможений буде вже мати заплачену ґазету на рік наперед.

— —

Кому не признаємо запомоги?

Дмитро Білокур, Горуцко, пов. Дрогобич, заплатив 1 зол. на передплату від 15 жовтя до 15 листопада. Потім щойно 8 лютого прислав ще 3 золоті і тим вирівняв довг до 15 лютого. Корова впала 25 березня, отже тоді, коли Д. Білокура вже 38 днів залягав з передплатою. Тому не можемо признати йому запомоги.

Тома Смолій, Скварява, пов. Золочів, був передплатником у 1928 р., але потім перервав і щойно 30 березня прислав дальшу передплату 6 зол. Корова впала 30 березня, отже тоді, коли від відновлення передплати не минув ще ані один день. Тому не можемо йому признати запомоги.

Стефан Хорушко, Сокирчинці пов. Самбір, був передплатником в 1928 р., але потім перервав і щойно 18 березня прислав 6 зол. на далі. Корова впала 29 березня, отже і йому не можемо признати запомоги, бо в день випадку минуло тільки 11 днів від відновлення передплати, а треба, щоби минув бодай місяць.

Бачимо на цих трьох прикладах, що ще за мало помагають наші накликування, щоби передплатники не перерывали передплати, бо через те є такі наслідки. Тому ще раз просимо всіх уважати і точно відновлювати передплату, так,щоби посилати нову тоді, коли ще не скінчилася стара. При тім треба вважати, що з надісланої передплати по її перерві ми зараховуємо відповідну частину на заплачення попередних місяців, в яких ми ґазету висилали. Тому, коли хто примірoм перервав передплату на два місяці, а присилає лише 2 золоті, то він не відновив передплати, лише вирівнав довг.

Іван Бараняк, Підбуж пов. Дрогобич, був передплатником в 1928 р., а дня 31. грудня прислав 6 зол. на далі. Корова впала 27. березня. По правилам цему передплатникови запомога належалася б, якби корова впала **не з вини** господаря, але ми маємо певні відомости, що корова впала **не** від здуття (як є в посвідці п. І. Бараняка), лише від нарочного побиття корови, що стверджив і ветеринарний лікар. Отже тому запомоги в тім випадку не можемо признати.

Подяка.

До Хвальної редакції „Народня Справа“ у Львові.

Отцим засилаю Вам щиро сердечну подяку за допомогу, вислану мені за упавшу корову, в кводі 120 зол. Це є перша допомога на Жидачівщину, в котрій еще подібного случаю упадку не було. Люде, читаючи про виплати Ваших допомог, не знали наочно правди, казали: „блахмана пускають“, аж ось надійшов переказ, приніс я гроші тай показую, а люде з дива не зійдуть тай кажуть: „такого еще в світі не було, щоби редактори давали ґазету і гроші за худобу!“ І зараз зголосилося 4 передплатники до мене, щоби я вислав їх передплату від квітня, що я радо зроблю.

Тай кажуть люде: „коби всі партії зеднались в одно і були такі справедливі в проводі народу, а не наймити чужі, то нам булоб зединеним добре і скоро дійшлиби ми до мети.“

Михайло Сенишин
господар
в Надітичах
п. Пісочна пов. Жидачів

Озимина добре перезимувала.

Сніги майже всюди топляться і вже можна бачити, як перезимувала озимина. З дебільшого вона всюди гарна та зелена. Тільки де-неде на складі трохи поруділа. Це мабуть на початку зими ще заки сніг прикрив був цілий загін на складі, з якого вітер здув був сніг, озимина трохи вимерзла. Нарікань на це, аби озимина вимерзла, не чути.

НОВА НЕБЕЗПЕКА

НЕ ЙДІТЬ НА ПЕВНУ ЗАГИБІЛЬ!

На українських землях під Польщею жити чимраз тяжше. Землі не тільки не прибуває, але її стає менше з тої причини, що на ту землю прийшло богато кольоністів з заходу. Господарства стають з року на рік менші. Бо кождого року українське населення на землях під Польщею побільшується о 200.000 душ. Куди той приріст дівається? Тільки малий відсоток відпливає до міст на робітників, ремісників і службу. Решта остається на селах і тільки збільшує нужду.

То безвиглядне становище по наших селах використовують ріжні темні духи. Та вже найбільше жирують по наших селах ріжні агенти, що займаються еміграцією. Їх серед нас тисячі. Вони бачуть нужду наших селян, знають, що наш селянин готов їхати на край світа, щоби тільки знайти роботу і заробіток. А знаючи це, ті агенти намовляють людей на еміграцію за океан.

Несвідомі люде думають, що в Америці всюди однаково. Що все одно, де їхати — до Сполучених Держав, Канади, Арґентини, Бразилії чи до Перу. Вони думають, що всюди є заробітки і всюди можна жити. А тимчасом воно так не є.

Їхати до Сполучених Держав Північної Америки чи до Канади — проти того нічого не можна мати. Там і підсоне для наших людей підходяче, там є наші орґанізації, де чоловік може знайти посаду і поміч. Але туди виїхати дуже тяжко. Далеко лекше виїхати до Арґентини, до Бразилії, до Перу. І туди намовляють наших людей всякі гієни. А люде думають, що це все одно, куди виїхати, щоби тільки за море, і їдуть, не знаючи, що їдуть вони на певну загибіль.

Возьмім Бразилію. Свого часу туди наші люде їхали масово. На загал виеміґрувало до Бразилії 100.000 українців. А тепер нараховують там українців всього 60.000. Де поділася решта? Вимерли. І ті, що остали — як довідуємося — бажалиби виїхати з Бразилії до Канади, але своїх господарств не мають кому продати, бо нема на них купців. Отже на еміґрацію до Бразилії нема що пускатися. Бо нема ніякої надії, що там будете лекше жити, як в ріднім краю.

До Арґентини їхати ще небезпечніше, чим до Бразилії. Коли в Бразилії є наша орґанізація, є церкви, то в Арґентині нема ані одної нашої церкви, нема ніякої орґанізації. Землі там купити не можна, бо дуже дорога, а за роботу дуже тяжко, бо там все обробляють машинами. І підсоне там таке горяче, що наш чоловік там не може витримати.

Але в останніх часах ріжні агенти зачали намовляти наших людей, щоби еміґрували **до Перу**. Там обіцюють агенти рай. Представляють нашим людям, що Перу найбогатша країна на світі, що там землі богато, а людей мало і т. д. Все це правда. Перу пять разів більше від Польщі, а людей там не цілих 6 мільйонів (в Польщі 30 мільйонів). Земля родюча, як нігде инде. Але це не для наших людей. Спека там така страшна, що **наш чоловік в Перу ніяк не може жити.** Навіть полудневі европейці, призвичаєні до горяча, туди не їдуть, свідомі того, що там нема їм життя. В Перу живуть майже самі індіяне. Є там місцевости, де взагалі не була ще людська стопа. Індіяне зовсім дикі. Недавно відкрили там чоловіка, що живе на дереві, немов малпа.

До такого пекла намовляють агенти иаших людей. Як довідуємося, якийсь поляк Вархаловскі дістав в Перу концесію на 2 мільони гектарів землі і продав ту концесію польському банкови краевого господарства. Якийсь другий поляк Реда дістав в Перу концесію на 1 мільон гектарів землі і продав ту концесію польському „товариству рольному.“

Що то є концесія? Уряд в Перу хоче, щоби до Перу їхало якнайбільше людей. Отже відступає одному, чи другому агентови землю, на яку він має право спроваджувати людей. З зиску такий агент дістає велику провізію (процент).

Тому, що концесії Вархаловского і Реди купили польські банки, то треба числитися з тим, що й ті банки будуть намовляти наших людей через своїх агентів, щоби їхали до Перу. **Перед тою небезпекою остерігаємо щераз всіх. Не дайтеся намовити на їзду до Перу, бо їдете на немину чу смерть.** Перекажіть це тим, що не читають „Народньої Справи“ і остережіть їх перед легкодушним кроком. Бо краще гинути вже на своїй землі, чим їхати до Перу, на певну загибіль.

Посол **Дмитро Паліїв.**

В місті Фльоренції (Італії) зїхалися два політики: англійський міністер загран. справ **Чомберлен** і італійський диктатор **Муссоліні.** Газети пишуть, що вони радили над тим, якби поладити

англійсько-італійське непорозуміння.

Італія почала криво дивитися на Анґлію вже від двох літ, коли то Анґлія з Францією уложили якийсь тайний договір в справі збросння на морі й на сухій землі. Бо Італія вже здавна ворогує з Францією через те, що одна й друга хотілаби панувати на Балканї. Анґлійський міністер мав на цій нараді запевнити італійського диктатора, що проти Італії не кнує жадної зради. Але чи це правда, хто його там знає. Правду пише один наш поет про політику:

Політика така брехня,
В якій нема кінця ні дна;
Треба вміти закрутити,
Потім знати розкрутити.
(А. Горуцький).

Говорили також про ті відшкодовання, які Німеччина має ще виплатити побідним державам, отже й Італії. Мусоліні виповів собі, що якби Німеччині знизили суму відшкодовань, то Італія буде домагатися, щоби їй також опустили щось із тих довгів, які вона затягнула в Анґлії і в инших держав. Отака крутня всюди!

Ми вже писали, що анґлійські промисловці були заздрісні за те, що Америка заробляє великі мільони на інтересах з Совітами (большевиками) і постановили собі зачати також торговлю з большевиками. Якби це сталося, то

між Анґлією й Совітами

моглоби прийти знову до згоди. Та щось, як видко, на це не дуже заноситься. Минулого тижня приїхала з Анґлії до Москви

велика промислова делеґація,

зложена майже з сотні урядників. Вони мали пізнати життя в совітських державах і здати в Льондоні рапорт, чи варто би тепер зачинати з Москвою які інтереси. Та як до тепер чувати, ці анґлійські делеґати не дуже хвалять собі большевицькі порядки й мабуть з тим поїдуть, з чим приїхали.

Що в совітських републиках не дуже гаразд, свідчить і те, що від

Пише Юра Шкрумеляк

Читання з історії України

(Далі).

Про славного князя Володимира Мономаха.
(1113 - 1125)

В попереднім числі ми писали, як то билися між собою й нищили велику українську державу сини князя Ярослава Мудрого. Ми дійшли до того часу, як у Київі помер останній син Ярослава, Всеволод, а по нім почалися знову суперечки між внуками Ярослава.

На київськім престолі сів син Ізяслава, Святополк. Та він також був подібний до свого батька і до дядьків (стрийків), був лакомий на чужі уділи і загонистий. До того ще він добре жив з жидами, які вже тоді були на Україні! Він дивився крізь пальці на те, що вони зичили людям гроші на високу лихву і підбивали ціни на сіль, яку тоді привозили з нашого галицького Підкарпаття.

Одиноким князем, який перший схаменувся і побачив, що княжі міжусобиці доведуть і Україну і князів до руїни, був син Всеволода (отже внук Ярослава Мудрого) Володимир, званий потім „Мономахом“. Кияне знали його мудрість і чесність і хотіли, щоби він став київським князем зараз по смерти свого батька, Всеволода. Але він не схотів і казав, що є старші від нього. Вже по цім було пізнати його справедливість. Цей Володимир спонукав усіх князів, щоби зїхалися на мирову нараду і поклали край усім гризням. Князі далися намовити і зїхалися в Любчу коло Київа в р. 1097. Там ухвалили всі, хто де має князювати і яку землю своїм дітям ділити, щоби потім один від другого не відбирав батьківщини і взагалі, щоби не було непорозумінь. На тім зїзді врадили, щоби в Київі сидів Святополк, в Переяславі — Володимир (Мономах), в Чернигівщині — Давид, Олег та Ярослав Святославичі, **на Волині** — Давид Ігоревич, **в Перемишлі** — Володар Ростиславич, а **в Теребовлі** — його брат Василько. (Третій їх брат Рурик, що княжив перед тим у Перемишлі, вмер 3 роки перед тим, а в Перемишлі сів тоді Володар, що княжив спершу в **Звенигороді**, що був колись великим містом, а нині є селом коло Львова).

Врадивши таке, князі цілували хрест, присягали, що будуть уже жити в згоді. Та гадаете, всі дотримали присяги? Де там! Давид Волинський шепнув Святополкови Київському, що ніби то галицькі князі, а головно Василько Теребовельський хоче відібрати від нього Київ. Святополк повірив, зловив підступом Василька і віддав його Давидови, а Давид віддав його слугам Святополка і ті вибрали Васильк ови ножем очі й сліпого привезли на Волинь до князя Давида. Тоді Володар побив Давида і увільнив брата, який — хоча сліпий — але мудро князював потім у Теребовлі і навіть у битвах брав участь. Та потім князі за те злочинство таки взяли в Давида Волинь і дали йому лише в доживоття Острог, Дубно і инші малі міста.

Коли так за староннням Володимира трохи втихомирилися, Володимир наклонив Святополка Київського, галицьких князів і инших, щоби спільно рушили на орду половців, які страшенно нищили Україну лівобіч Дніпра. В році 1103, весною зійшлися українські військa на острові Хортиці. Сюди приїхали й галичане, що поплили Дністром аж над Чорне море, а потім Дніпром у гору. Всі разом розбили половців і нагнали в степи. Потім уже сам Володимир воював з ними аж над Доном і припинив половецькі напади на 50 років. За це назвали його „добрим страдальцем за українську землю“.

В 1113 році — по 20-літнім князюванню — вмер Святополк Київський, а кияне побили його прибічників тай жидів та запросили Володимира (Мономаха), щоби пішов з Переяслава до Київа. Він послухав їх і став княжити в Київі. За його часів — а княжив він 12 літ — відітхнули трохи українські землі тай пригадали собі славні часи Володимира Великого й Ярослава Мудрого.

Володимир мусів ще воювати з сином Святополка, Ярославом Волинським, який привів з собою ма-

якогось часу завели в Москві і по других великих містах

картки на хліб,

такі, як у нас і всюди були підчас війни. Крім хлібних карток завели тепер ще й картки на цукор, масло і крупи.

Нема добра і в далекім світі

В Мексику

далі воюють урядові війська з повстанцями і кінця тій війні. не видко. Там мабуть скінчиться боротьба аж тоді, коли одні виріжуть других „аж до ноги“. Але тоді мабуть і самі собі між собою пічнуть різатися, бо то вже така їх натура.

Що діється в

Китаю,

про це ми й поняття немаємо. Там **страшний голод,** через який люде попадають в розпуку і допускають, ся всяких злочинів. Збираються цілбанди голодних і нападають на багатших, грабують їх і ріжуть. Недавно зібралася величезна банда 2000 люда, і напала на місто Тунг-По. Голодні почали рабувати склепи з харчами і приватні доми, та користаючи з того, що військо вийшло з міста на вправи, нищили і різали все навколо. Та раптом військо вернулося, окружило місто скорострілами і поклало всіх голодних трупом. З двох тисяч утікло заледво 5 осіб.

Що чувати в Польщі?

Ґазети пишуть, що в Варшаві далі тривають

міністерські наради.

Всі говорять, що будуть якісь зміни, одні міністри уступлять, а їх місце займуть другі. Кажуть, що й голова (прем'єр) міністрів Бартель хоче зречися свого уряду, а през. Мосціцкі і Пілсудскі думають над тим, кого би то покликати на його наслідника. Всі з „одинки“ уважають за потрібне, змінити склад міністрів, бо кажуть, що того вимагає не конче добре

господарське положення

в державі. — Тепер надійшли вісти, що покищо Бартель згодився далі бути головою і остає так, як було, але десь за тиждень мають вирішити, що робити: чи зміняти міністрів, чи ні.

Тут додамо від себе, що такі зміни міністрів в якійнебудь державі і така непевність (яка називається „крізою“), звертають завжди увагу инших держав і політиків — і вони відповідно до того, хто там при владі, відносяться до неї гірше або лiпше. Найбільше шкодить державі, як міністри часто зміняються, — і це зрозуміле: якби виглядало приміром сільське господарство, якби що тижня приходив инший господар і господарив по свому? Скоро бувби тому господарству амінь.

Минулого вівтірка сталася на польсько-большевицькій границі на стації Барановичі (по польськім боці) така річ, що може знову довести до ріжних нот

між Польщею і Совітами.

З Берліна до Москви вертав большевицький урядник Іван Апанасевич з жінкою. Він є членом совітської торговельної місії в Берліні і їхав через Польщу до Москви. Перед містечком Барановичами на стації села Колковичі Малі він висів з поїзду, щоби відвідати свого брата, який живе в тім селі. Та пишуть, що по дорозі з села задержала його польська поліція і запровадила на постерунок в Барановичах (на двірци), бо кажуть, що він не мав права висідати в Польщі з поїзду і йти в село. Він з жінкою перебув через цілу ніч на постерунку, бо хоча казали йому, щоби йшов переночувати в готелю і щоби найближчим поїздом поїхав до Москви, він боявся вийти в місто, кажучи, що на нього хтось хоче напасти.

Рано в середу почав один польський урядник Кухарковскі телефонувати до воєвідства новогродского, що має зробити є Апанасевичем, та в тій хвилі, як він стояв коло телефону, Апанасевич виймив револьвер і вистріливши,

рання Кухарковского

тяжко в голову.

Вбігла поліція, а тоді Апанасевич **застрілив ще й одного постерукового**

Желязковского. Потім стрілив до себе і легко ранився в голову. Коло нього поставили варту і почали слідство. З Варшави приїхав до Баранович совітський конзуль, і також веде слідство в цій справі. Цікаво, що тепер з того вийде.

Тепер чуємо, що і той Апанасевич умер.

Всі польські ґазети видрукували тепер,

що знову недавно сказав Пілсудскі

про сойм і про послів. Пілсудскі дуже обурений, що сойм поставив бувшого міністра скарбу Чеховича перед Трибунал Стану, і каже, що всі посли крім „одинки“ хорі на таку хоробу, яку він називає „зафайданість посольська“, а ми по українськи не можемо це написати, бо треба би ужити неприличного слова. Докладніше напишемо про цю мову Пілсудского в слідуючім числі.

НЕЗАГОЄНА БОЛЯЧКА.

(Про „асекурацію“).

З звідомлення „Повшехного Закладу Убезпечень Взаємних“, що то примусово переводить асекурацію забудовань проти огню, дізнаємося, що за перші чотири роки своєї ділальности (1924 до 1927 року) це асекураційне заведення зібрало 120 міліонів золотих обезпеченевих премій і 4.695.541 зол. кар за спізнене вплачення премій. За той сам час виплачено $44^1/_2$ міліона зол. відшкодовання погорільцям та $28^1/_3$ міліона витрачено на урядників, аґентів і бюра того заведення. Лишилася велика надвижка, більше, як 50 міліонів золотих.

Що ці числа говорять?

Що аґенти й урядники цего товариства побирають малощо менше гроша, як виплачує заведення погорільцям. Майже ціла четвертина високих премій йде на його управу! Це таки трохи забагато.

За великі також стягається кари за спізнення вплати премії. 5 золотих кари за невелике спізнення це забагато, тим більше, що заведення назначило вплату премій на березень, отже переднівок, такий тяжкий для всіх селян.

А вже ніяк не можна зрозуміти, чому Обезпеченеве Заведення, бере такі високі премії, що за перші чотири роки по заплаченню всіх видатків лишилася більша надвишка, як за ті всі чотири роки виплачено погорільцям. Чи обезпечення проти огню заведено на те, щоби воно, стяганням кар і високих премій з бідних селян збивало грубі міліони, чи щоби лише ратувало їх в нещастю?

Оце питання ставимо ми тому, бо чуємо, що це Заведення хоче ще вище піднести висоту премій. Пощо? — питаємо. Премії треба не підвисшати, а знизити! Таксамо треба скасувати цілковито кари за спізнення вплати премії, бо ніхто не спізняється з сваволі, лише з біди й нужди.

В цій справі дістаємо ще з села такий допис: „Хвальна Редакціє! Просимо порадити нам, як боронитися перед новим тягарем, який накладає на нас „Повшехни Заклад Взаємних Обезпечень“. Зразу отаксували (оцінили) наші будинки на таку вартість, на яку колись були обезпечені в „Дністрі“. В рік пізнійше піднесли цю вартість (а з тим і премії) о 40 процент вище, а на цей рік — 1929 рік піднесли знову на 60 процент, — так, що тепер асекураційна вартість кождого будинку є в двоє і в трое вища, як будинок в дійсности варта! Наприклад один халупник в селі Яблонові коло Болшовець має обезпечену стару хатину і стодолчину та стаєнку на 3.000 зол. Той чоловік вибирався минулої осени на парцеляцію й хотів продати все своє господарство отже будинки, пасіку і місце й не міг за те все дістати 3.000 золотих! Така практика того асекураційного заведення збільшає і так уже великі податкові тягарі, Та ще булоби сяк так, якби те товариство в разі пожару виплачувало справді ту суму, на яку оцінило будинки. Але так не є! Як доказав український сенатор Кузьмин в своїй промові 6/III 1929 в сенаті: — Це польське товариство часто виплачує заледво одну шесту, а щонайвище четверту часть тої суми. Приміром 25/IV 1928 року згоріла в Озірній хата господаря Степана Волошина, обезпечена на 2.000 зол., а товариство признало йому спершу 200 (лише десяту часть), а потім 409 зол. а вкінці з тяжкою бідою 799 зол! А коли селянин вповминався щоби йому виплатили справедливо 2.000 зол., сказали йому йти до суду. І до нині він ще не дістав ані сотика! Чи це не кара?„

Що на це можемо порадити? На те жадної ради немаємо, бо того право, чия сила.

Просимо тільки щераз наших панів послів, щоби на слідуючій сесії конечно внесли в цій справі інтерпеляцію в соймі. А тимчасом взиваємо наших людей, щоби з тих примусових видатків бодай трохи уділили нашому асекураційному (обезпеченевому) товариству „Дністер“. Ще до 31 жовтня 1929 року може одну третину асекурації приписати до „Дністра“. Як це зробити, порадить вам кождий агент „Дністра“, — а зробити це повинен кождий Українець.

Не їдьте до Арґентини.

Ріжні кольонізаційні арґентинські бюра обіцюють емігрантам прямо грушки на вербі. А як емігрант приїде до того раю, то аж тоді побачить, до якого пекла його намовили. Всюди безліч безробітних, а як дістанеш роботу, то платять за неї тільки, що треба з голоду примирати. Землі також не докупишся, бо еміґраційні товариства спекулюють землею і підігнали ціни землі високо. До того ще не знаєш чужої мови і зданий цілковито на ласку та неласку судьби.

Тому будьте дуже осторожні і не вірте аґентам. Їдьте тільки тоді, як маєте знайомих і можете через них найти наперед працю. Инакше не важтеся виїзджати.

Тепер в Арґентині тим тяжче за працю, що там тепер покінчилися жнива та зачалася осінь. А Арґентина господарська країна і можна найти роботу лише на поли.

Хто може їхати до Канади.

Канада також робить труднощі еміґрантам. На цей рік число дозволених віздів так якби вичерпане. Тільки ті, що мають афідавіт від родичів, брата, сестри, жінки або чоловіка та шваґра (сестра також мусить підписати афідавіт від шваґра), можуть їхати до Канади. Таксамо на підставі так званих „пермітів“ можна їхати. Такий перміт видає канадійський уряд на домагання фармера, коли той фармер запевнить, що даний особі дасть працю та удержання.

КОЖДИЙ СВІДОМИЙ ПЕРЕДПЛАТНИК „Народної Справи“ повинен в цім місяці квітні придбати своїй ґазеті бодай одного передплатника. Тоді ґазета буде ще краща.

дярів, чехів і поляків, але його нещасного вбили таки якісь два польські жовняри у власнім таборі — а тоді Володимир прогнав усіх чужинців і прилучив Волинь до Києва. Так мав він у своїх руках всю Україну, крім Галичини, де вже міцно трималися Ростиславичі, і крім Чернигівщини.

Свою державу впорядкував він на ново на взірець свого діда Ярослава Мудрого. Був добрий і незвичайно справедливий. Що дня сам судив людей на своїм дворі в Києві. Не давав урядникам кривдити слабших і народ та карав менших князів, як котрі посварилися між собою.

За його часів Україну знов почали шанувати чужі володарі. Грецький цар, який по матері приходився Володимирови дідом (батько Володимира Всеволод був жонатий з грецькою царівною), прислав йому дорогі клейноти, а між ними золотий вінець, званий „шапкою Мономаха“, бо той грецький цар називався Константин Мономах („единоборець“ по нашому). Від того названи Володимира Мономахом.

На своїм віку Володимир Мономах звів з половцями 83 битви і полонив 300 половецьких ханів (князів). Вмер він у р. 1125, маючи 73 роки. Його поховали в церкві св. Софії побіч Ярослава Мудрого.

Дуже цікаве поучення лишив Володимир своїм синам, з того заповіту пізнати його правість і мудрість. Він пише між иншим так:

„Більш над усе майте страх Божий, не будьте ліниві, не покладайтесь у всім на бояр і воєвод, самі доглядайте за всім. Шануйте старого чоловіка, як батька, а молодого — як брата. Будьте справедливими судіями, присяги не ламайте; гостей і послів витайте — як не подарунками, то напитками й наїдками, бо вони по чужих землях несуть і добру й злу славу. Не забувайте того, що знаєте, — а чого не знаєте, того навчайтесь, — бо за це буває шана від чужих земель“.

Чи діти цего князя трималися цеї гарної науки, напишемо другим разом.

Будуймо Народні Доми на Волині

й других північно - західних українських землях.

В останнім часі „Просвіта“ на північно-західніх українських землях здобула собі прихильність і любов серед сільського населення. Зокрема на Волині сітка читалень „Просвіти“ розростається дуже гарно. Повітові „Просвіти“ почали рахувати свої сільські читальні—філії вже десятками й сотнями. І мимо всіх перепон і мимо того, що три повітові „Просвіти“ — Рівенську, Ковельську й Дубенську — влада зачинила разом з усіма їхніма читальнями, то ідея просвітянська не вмерла. Не сьогодня, то завтра знову свідоме населення пічне організувати просвітні огнища. Можливо, що повстануть нові „Просвіти“ на підставі зміненого статуту, або якісь інші подібні культурно-освітні товариства „Просвіти“ в інших волинських повітах продовжують свою важку працю так, як ведуть її давнійші сільські читальні в Галичині.

Та на перешкоді цій праці, як рівнож праці й розвитку кооператив та „Сільського Господаря“, між іншим, стоїть це, що нема по селах відповідних приміщень для цих товариств. В Галичині майже кожда старша читальня має вже свій власний дім, а де його нема, там беруться до його будови. А на Волині, Холмщині, Полісю і Підляшу стоїть ця справа ще зовсім лихо. Спеціяльних Народних Домів за винятком двох чи трьох місць, нема.

Але думка про такі Доми уже й на цих селах дозріває. Свідомі люде шукають способів, як би їх побудувати. Мені довелося не так давно бути в одному селі Луцького повіту на зборах філії „Просвіти“, на яких засновано комітет для будови Народного Дому. Вже й почали збірку грошей на цю мету.

А чому думка про Народний Дім у цьому селі станула так легко на добру дорогу? Власне тому, що **громада виділила для філії відповідню площу,** на якій і має станути майбутній Народний Дім. Як би не було площі, то ледво, чи хто взявсяб за його будівлю.

Отже першою умовою і підставою доброго розвитку таких товариств в наших селах, як читальні „Просвіти“, кооперативи, „Сільський Господар“ і инші, є те, щоби була плсща під Народний Дім. Де вона буде, там самий будинок зявиться дуже швидко, а тоді всі товариства будуть добре розвиватися, бо **будуть мати дах над** головою.

На забезпечення сіл такими площами повинні повітові й сільські діячі і всі свідомі люде звернути пильну увагу. Ці площі мож набути — крім купівлі — двома способами: по-перше: через **ухвалу громадських, рад** бо громадська рада може відділити для Народнього Дому чи „Просвіти“, де вона істнує, відповідну площу з громадської землі, а по-друге: через **виділення** для цеї мети **належної** ділянки землі **при комасації** ґрунтів.

На цей останній спосіб належить звернути нашим просвітянам і кооператорам особливу увагу. Тепер багато сіл приступає до комасації своїх ґрунтів. При цій нагоді кожде село повинно виділити відповідний шматок землі під будівлю Народнього Дому а також під **досвідне поле**, під город, під шкілку і так далі. Мені відомо, що де-які села так уже й зробили.

Певно, що при цім не обійдеться без протестів, будуть протестувати темні одиниці, але цю перешкоду можна і треба побороти. На Волині і деякі землеміри, приязні до народу, звичайно добре розуміють культурні потреби села й самі в цій справі прикладають старань.

Отже, нехай усі села, які комасують свої землі в цьому році і будуть комасувати їх у роках наступних, обовязково виділять належну площу під будову Народнього Дому та на інші потреби. Коли не можна багато, то бодай один морґ.

Селяне, які це зроблять, дуже швидко будуть дякувати тим, що навели їх на цю корисну думку, бо Народний Дім та якесь взірцеве поле при ньому дасть їм багато й приємности й користи.

Коли решта тих галицьких сіл, в яких ще нема Читальняних або Народних Домів і вся Волинь тай інші північно-західні землі вкриються сіткою таких Домів, тоді праця по наших культурно-освітних і економічних (господарських) установах піде в десятеро краще, а з того буде величезна користь для загальної справи. Усім вірним синам українського народу кладемо цю справу на серце

В. Островський
голова філії „С. Господаря“ в Луцьку

— —

Що чувати в нашім селі

Свято в Ясенові. В неділю 17. березня в Ясенові, пов. Броди, заходом місцевого дяка І. Назаркевича відбувся Концерт в честь Т. Шевченка, на котре то свято зібралося около 250 люда. П. Шуст з Бродів описав життя Т. Шевченка. Місцевий хор під орудою вище названого дяка І. Назаркевича, вивязався з свойого завдання дуже добре, так що одушевленна публика надгородила хор могутніми оплесками. Дуже красно деклямували: п. А. Юрків „До Основяненка“, М. Пятковський „Гамалія“, П. Соловей „Перебендя“, Гр. Юрків „Тарасова ніч“. З дівчат: О. Гаврилюк деклямувала „Тополю“, А. Соловій „Вістку з чужини“, Іванна Лош „Пещену дитину“.

Слава й честь нашій молодіжи, котра немало поклала труду, щоби вивчитися гарно деклямувати! Рівнож честь Вп. І. Назаркевичови за невсипущу працю і труд!

Присутний.

—о—

Як ми їздили на толоку. В селі Плоскі, ґміни Судобіче, пов. Дубно на Волині є Борух Альберт. Він купив в одного нашого селянина сосни дуже дешево, то люде наші бідні хотіли дещо заробити, але через наших богачів не вдалось заробити. Вони зібрались до него і кажуть, що ми поїдем „на толоку“ і за те, що поїхали по сосни, на „толоці“ дав їм по одному оселедцеві, а захотіли пити, то самі заложились на горівку і пили, радувались, що вони дурні остались, що дали жидови сами себе в стид увести. Хотіли бідні заробити що небудь, та богаті поїхали за селедця і по шість золотих доложили на пиво; що мали заробити в него, то своє потратили. А на церкву на дзвони пообіцяли дати ще на весні 1928 року і не дали, кажуть що нема, а жидові на толоку поїхати і за свої гроши напитися, то є встид! Через вас він збогатів, згадайте який він приїхав! Ще в нас не було так за наших дідів і батьків. Були і богатші за вас, а ви молоді подуріли!

Селянин.

———

Касуємо коршму! Клубівці, п. Товмач. Дня 3. березня відбулося у нас голосовання проти горівки, яке скінчилося повним успіхом, бо проти горівки голосувало 103, а за — 62 В день голосовання коршмар замовив собі „аґентів“ (добре платних!) таки з поміж „наших...“ бо хтожби инший хотів стати зрадником своєї справи? Але „аґенти“ мало наловили, бо з них смерділа горівка, тож їх оминали. Ці „жидівські Иванки“ зачали також бійку між собою в виборчім льокалю (в сінях) але їх викинено. По дорозі ходили жиди (а всі вийшли в комплеті!) та пхали картки людям, але не богато обманули. В день голосовання були написи на всіх придорожних парканах та брамах: „Проч з коршмою!“ „В єдности сила“ і т. д.. Богато людей стрималося від голосовання з причини морозів, або таки з тої причини, аби не образити „вуйка“ коршмаря, котрий до села прийшов мов „турецький святий“, а сьогодня коршму купив, та кілька морґів поля, за ті гроші, що ті нуждарі дали на горівку!. Жаль збирав дивитись на тих обдертих (а певно й голодних!) селян, що в подертих чоботах та сіраках тремтіли на морозі, тільки тому аби дати голос „за горівкою“...

Люде, де ваш розум?! Чи ви до сьогодня ще не здаєте собі з того справи, який то ворог горівка?! Чиж не бачите, що та горівка наробила. Чиж не знаєте де поділись ниви та луги ваших дідів? Здайте собі справу, що лиш тверезий нарід має свої права та силу... Поправтеся, бо пізнійше буде запізно!.. Чейже вся хрунівська кумпанія вже пішла в дубину... а ви ще відважувались за келішок горівки продавати ...честь!!

„Оса без жала“.

———

Голосовання в других селах. 22. січня було голосовання в селі Мякішновий, пов. Ярослав. За коршмою було 37 голосів, а проти 97. Отже ми скасуємо коршму, мимо того, що наш начальник тай почтовий аґент п. Яблоньскі оказували й оказують свою прихильність до горівочки.

5. лютня відбулося голосовання в Тухлі, пов. Ярослав; проти коршми впало 87 голосів, а за нею ані один. Може нарешті позбудемося цего лиха з села.

———

Добрий поступ і лихо. Липиця долішна, п. Рогатин, ніби культурно виглядає. Є у нас „Народній Дім“, Кооператива, є два Аматорські Гуртки, що часто відграють представлення, і то красно, що наша молодь в товариство гуртується, бо тоді забувають про порахунки і сварню. Починають більше ґазет читати. Молодь колядувала на „Рідну Школу“ тільки, що розділено колядників на дві части, а потім провідники не могли погодитися, щоби разом відослати гроші і тому висилку впізнено. Зате наші радні на Різдвянні свята постановили забавитися: купили горілки й пива. Так наша нова рада замість другим примір давати, ось що виводить! Є в нашім селі такі, що не курять, бо пізнали, що їх нищить, а що будує, не хотять затроювати тіло, мовлять, що в здоровому тілі здорова душа. Свій.

———

„Данціґ“ на селі. Чортківщина село Калинівщина. Забави т. зв. „данціґ“ то є публичні танці уладжували колись тільки в міських багнах нечистоти, а нині перекидається ця епідемія і на наше село.

В нашому селі живе бувший кандидат на посла з партії У.Н.С. п. С. Б, який без трудів одержав концесії на виріб вудженин, трафіку, склеп товарів мішаних та „вишинк“ пива.

Але йому якось не тее обслугувати гостей, часом навіть і недорослих, тож приняв собі спільника в особі радного з 4-го кола, п. Гаврила Проника. І тая то спілка зачала уряджувати нічні забави з танцями. Вступ за оплатою, музика сальонова, а „буфет“ знаменитий: горівки, пиво, гижки, ковбаси, папіроси і т. д. і т. ин. І хто цікавив-бися, хто там загулює. Аж жах бере. Дітваки від 14 до 17 літ.

От таку „цивілізацію“ в нас розвивають. А ми можемо радіти, що аж тепер поширяться крадежі та бійки, а не одна мати тихо заплаче, що її донечка на „данціґу“ потеряла свій „зелений вінок“.

Недопитайко.

Життя в Надітичах, п. Жидачів. Дня 24. III. відбулись в нас загальні збори кружка „Сільський Господар“. Ще в жовтні 1928 року влада розвязала Читальню за те, що в салі читальні вмістили тризуб. Село має молочарню й кооперативу, біда лиш, що чисто українське село має зверхність громадську таку, яка не признається до свого рідного.

Свій.

———

Село встає. Ожанна, пов. Ланьцут. Годі собі уявити, який занепад був до недавна в нашім селі. Кождий визискував бідного селянина, як лише хотів, а особливо жиди, котрі мали і ще мають свої склепи. Але на все єсть рада і ратунок. Такий ратунок перед визискувачами найшло наше село в кооперативі, котру засновано минулого року. Душа радіє на згадку, якто селяне в 1927 році взялись до будови кооперативного дому. Майже кождий офірував по одному, два, а то й три кусні дерева. Збіглись, порізали, обтесали і в протязі одного року станув готовий кооперативний будинок. Велика заслуга в тій справі припадає на нашого начальника громади Николая Клаху, бо за його понукою рада громадська ухвалила площу під будову і рівнож кілька сосон з громадського ліса. Не обійшлося і без перепон в тім всім. Бо жид крутив, вертів, як тільки знав і міг. Мабуть боявся кооперативи під своїм боком. Але все помалу минає, так і наші перепони минались і минають, бо селяне пізнали, що в єдности сила, а цю силу можна створити лише через кооперацію. Справді є і в нашім селі кілька „паршивих овець“, котрі стараються ціле стадо запаршивити, але їм то не вдається, бо селяне вже дуже добре пізнались на тих „вуйках“ і з далека їх оминають. Є надія, що і ті, що заблукали скоро повернуть на дорогу праву, чого їм желаю із цілого серця.

Селянин.

Примітка від Редакції: Цей допис написаний взірцево. Ми містимо його без змін. Так коротка і ясно повинен бути писаний кождий допис.

———

Переписка з дописувачами

Дописувач з Болеховець, пов. Дрогобич. Про людців, які так узяли громаду в руки, — що будемо писати? Хрунівство треба викорінювати на місці, місцевим свідомим людям, а то солідарним (одновгідним) поступованням усіх. Як усвідомиться громаду, то такі хруні висхнуть, як роса на сонці і вся власть вислизнеться їм з рук.

Дописувач з Вишнева, подубецької ґміни, луцького повіту. Допис про „вибори солтиса“ дуже невиразний. Просимо прислати коротший і краще написаний. — Так само о коротшу і виразну допись просимо „Просвітянина“ з Цегова на Горохівщині.

На всіх дописах треба подавати дату (день, коли написана).

Дописувач з Молодиньча. Треба написати виразно коли це було і як називався той пан, що бив О. в лице.

Дописувач з Косова к. Чорткова. Відпис Вашого допису (без подання дописувача) ми переслали до Станиславівської Консисторії.

———

Правні поради.

Інвалід в Поповець, п. Кошилівці. Як маєте свідка, то ще можете отримати ренту. Попросіть о пораду в Старостві, там повинні Вам сказати, куди маєте удатися з своїм свідком. Підіть також до свого П. К. У. і питайте, що маєте робити.

В. В. Конти. Пришліть передплату на ґазету і напишіть, яка Ваша ґрупа в військовій книжці, тоді відповімо Вам точніше. (Про військовий податок було в нас писано в ч. 8. з дня 3. III. 1929).

Стефан Матвійшин в Загірю, Іполит Семчина, Куничі, Василь Кузик, Вербів Зачекайте, аж буде оголошений закон про додаткову реєстрацію. Тоді оголосимо в нашій часописи, як хто і що має робити. Впрочім про це пишемо щось майже в кождім числі, треба лише пильно читати ґазету.

А. Б., Вільки. Коли село від села не віддалене більше, як три кільометри, то на злучення шкіл мусите згодитися, Коли більше віддалене, тоді робіть важалення до висших властий шкільних. Булоб добре, аби хтось приїхав до Львова по устні інформації.

— —

Який шарварок має громада і громадянин робити, а який ні?

Люде запитують нас, що робити, як уряд громади, або постерунок каже йти селянам на шарварок то є безплатну роботу на дорогах, ріках і тим подібне. Відповідаемо: Згідно з § 32 і 57 громадського закону для Галичини та з § 15. розпоряд. ґенер. комісаря східних земель для Волині громада має виконати безплатно потрібні направки робіт **лише на громадських дорогах** і взагалі на „**громадськім**“. Такий шарварок мусять відбути всі громадяне. Але коли хто гонить на шарварок на дороги повітові, краєві і державні, чи дідичівські, то **можна спротивитися**, бо згідно з дороговим законом з 10. грудня 1920 р. громада не мусить безплатно направляти негромадські дороги. Колиж грозить повінь або инше нещастя, то мусить це зробити, та потім може домагатися заплати за ті роботи (з Повіт. Виділу). Так говорить артикул 28. дорогового закону.

Громада може непослухати постерунку і не робити шарварку, але відповісти, що це домагання постерунку є незаконне і внести скаргу на постерунок до старостства, повіт. виділу і повіт. команди поліції. А якби поліція леґітимувалася зарядженням від старостства, то громада повинна до 14 днів внести рекурс до Воєвідства. Цей рекурс має бути ухвалений і запротоколований радою гром. та підписаний війтом, а по змозі і радними, або бодай асесорами.

З того виходить, що навіть якби громадський уряд через незнання закону послухав постерунку і разом з ним гнав людей на шарварок **на негромадське**, то кождий має право спротивитися і сам внести до 14-ти днів такий рекурс до старостства, наводячи ті параграфи і артикули, які ми подали. За такий спротив нікого не сміють арештувати, хиба хто намовлявби і других, щоби спротивилися і не йшли на роботу.

Одначе, коли кажуть іти на роботу, яку конче треба зробити, бо **цілому селови грозить нещастя** (прим. розбивати лід, прокинути сніги), — то треба піти кождому і на негромадське, але потім, як громада не зажадала заплати для всіх, то **кождий може сам впоминатися приписаної заплати** за труд, спершу в громаді, а як це не поможе, то в Старостві.

— —

Страшні числа.

За 1927 рік продали кооперативні трафіки перемиського повіту тютюну за 166 тисяч золотих. Це лише в 27 кооперативних трафіках. В тих самих селах є ще по одній або дві приватні трафіки, що продали що найменше ще раз тільки тютюну. Значить одно село за один рік витратило принайменше 15 тисяч золотих, або інакше пустило з димом коло 10 моргів землі.

Якби ті гроші селяни заощадили і зложили до кооперативної каси,— кілько то людей поможнаби ними поратувати в потребі. А так вони марно і безповоротно пропадають.

Пояснюйте всім, яку користь може мати той, хто передплачує „Народню Справу“.

КАЛЕНДАР НА ТИЖДЕНЬ.

КВІТЕНЬ 14—20. 1929.

14. Неділя, 4. посту, Марії Егип.
15. Понеділок, Тита прп. і Амаріяни (Тита при.)
16. Второк, Никити ісп.
17. Середа, Йосифа, Геор. **Поклони** (Йосифа. **Поклони**).
18. Четвер, Теодула і Агатопуда мч. (Теодула).
19. Пятниця, Евтихія єв. (Евтихія).
20. Субота, Георгія еп. (Георгія Мел.)

— —

Зміни місяця. Нів 9., перша чверть 16., повня 23. квітня.

— —

Як нарід приповідає:

— Пізнати другого по сміху його.

— Не будь солодкий, бо тя зли жуть, не будь гіркий, бо тя сплюють.

Не помастиш, не поїдеш, таке нині в світі.

— —

◆◆ **Сніговії, як в лютім!** На небі й на землі почався ніби квітень, — але він зовсім не хоче виглядати так, як повинен. По мрячних і дощових днях латинського Великодня потиснув приморозок і повіяла така сніговія, як серед доброї зими. Подекуди вже знову застрягли поїзди. Люди з острахом поглядають на те, що діється і питає один другого: що то буде?

◆◆ **Буря.** Минулого понеділка й вівторка шаліла буря майже в цілій Европі та ще більше в Америці. Там згинуло від вихру богато людей. З деяких околиць нашого краю доносять також, що вітер наробив чимало шкоди по селах. Приміром в Слобідці коло Кут і в доокоуличних селах так завіяло дороги, що люде цілий день не могли дістатися з хати і перейти вулицю.

◆◆ **Американський українець-редактор у Львові.** Перед місяцем приїхав до Галичини українець—еміґрант О. Ревюк, який є редактором української щоденної ґазети в Нюйорку „Свобода“ і головою „Національного Обєднання“. П. Ревюк, родом зі Снятинщини, їздить по краю і запізнається з теперішним життям українського народу. У Львові і по инших містах говорив п. Ревюк про те, як живуть наші люде в Америці. З великою втіхою заявляє наш земляк, який тому 18 років виїхав з Галичини, що тепер не пізнає нашого народу: так змінився наш нарід на ліпше і розвивається гарно. Небаром вертає редактор назад до Нюйорку.

◆◆ **Чи школу можна обезпечувати на 1/3 в „Дністрі“?** Шкільні будинки можна обезпечувати на одну третину в „Дністрі“. На це потреба, щоби шкільна місцева рада ухвалила, що шкільні будинки маються обезпечувати на 1/3 **в „Дністрі“**, а на 2/3 в польськім „ПДУВ“. — Крім цього шкільна мійська рада мусить найдалі до **31.** жовтня виповісти обезпечення на 1/3 — в „ПДУВ“ та заразом зголосити обезпечення на 1/3 в „Дністрі“. Якщо це станеться то з днем 1. січня слідуючого року шкільні будинки будуть обезпечені на цю суму в „Дністрі“.

◆◆ **Також поміч.** Село Надітичі (пов. Жидачів) лежить на березі Дністра і вже 26/III. о 2-гій пополудни заляла вода часть села і толоку і сіножати і поле, а власти зарядили висилати по 10 людей щодень до пильновання моста на гостинци Львів—Стрий. Люде в розпуці дивляться що вода обливає і вдирає вже до будинків, а мусять робити варту 3 км. від села, так що з хвилею більшого припливу води вже й до дому не прийдуть бо вода опливає доокола села.

В недалекім селі Розвадові прийшло кількох жовнірів до обслуги при мості і десь їм щез динаміт і екразит, котрий мали до розбиваня леду; пішла чутка, що хтось вкрав і почали в Розвадові і Надітичах хата від хати пошукування. Шукали і по кишенях людям, однак не найшли нічого.

◆◆ **Кооперативно — господарський курс.** Кооперативний окружний комітет в Турці над Стриєм уладжує в днях від 15 до 28. квітня **в** Турці в домі „Просвіти“ двотижневий кооперативно—господарський курс. Навчання безплатне. На цей курс повинні вислати всі кооперативи і читальні „Просвіти“ (бодай з околиці) по одним відпоручнику. Зголошуватися треба найдалі до 12. квітня на адресу: Канцелярія Дра Кондрата Мирона, адвоката в Турці (Нар. Дім.) Там уділяють також всяких пояснень.

◆◆ **Скваряво, тримайтеся!** Рада громадська в Скваряві пов. Золочів ухвалила (навіть на внесок між иншим і польського радного М. Домбровского), щоби в селі перевести скасовання коршем. Ця ухвала була ще **в маю 1928 р.**, але з ріжних причин і агітації коршмарів цей плебісцит має відбутися щойно слідуючої неділі, 21. квітня 1929 р. Коршмарі страшенно агітують, аби не вдалося переголосувати і аби коршми були в селі далі. Вони навіть закладаються в тисячі, що це не вдасться людям. Але свідомі громадяне Скваряви не бояться того і постановили собі конечно по бідити і скасувати коршми в селі! Кличемо всіх добрих людей: зрозумійте, люде, яке зло і розпусту ширить горівка в селі, як псує вашу молодіж! Всі як один підіть у неділю до голосовання і віддайте свій голос проти коршем, щоби вже зникла та отруя з села. Не слухайте злих аґітаторів, що це нібито проти держави, бо це не правда. Держава сама видала такий закон, що вільно горівку касувати. Отже всі голосуйте в неділю проти коршми а буде вам честь.

◆◆ **Гарний примір 70-тилітного селянина.** Господар Прокіп Букида в Краснім пов. Золочів зложив в редакції „Нар. Справи“ по 2 зол. на Українських Інвалідів. Рідну Школу та убогих, **разом 6 золотих.**

◆◆ **Жарт „Нового Часу“.** І в нас завівся вже здавна нешкідливий звичай, що люде в день 1. квітня стараються себе невинно впроваджувати в блуд. А коли хто когось здурить, то тішиться і каже: „апріль“. Цего 1. квітня втяв і наш часопис „Новий Час“ дотепний жарт. На 1 сторінці в числі з 1. квітня написав, що вже всі наші партії погодилися і, обєдналися в так зване „УПО“, то є „Українське Політичне Обєднання“. Навіть помістив знимку „обєднаних“ партій. Деякі читачі дали цему віру і дуже тішилися, що нарешті наші партії опам'яталися і вже не буде гризні. Та деякі таки зараз догадалися, що це лише „апріль“, то є першоквітневий жарт. В слідуючім числі Редакція „Нов. Часу“ сама виаснила, що це є лише жарт, так як і два другі про те, що ніби то львівськнй маґістрат ухвалив показні суми на українські ціли, і що для „кресів“ мають іменувати окремого міністра, родом українця, навіть члена радикальної партії... Цей жарт — а головно про обєднання партій — будуже дотепний тому, що всі свідомі українці справді тужать за тим обєднанням, а цей жарт наче пригадав їм цю болячку і заставив, призадуматися над тим, яким би то робом справді до того довести. Та до того на жаль ще дуже далеко, головно через упертість так званих „лівих“ партій, з яких кожда подає свої фальшиві рецепти на спасення народу і тим лише розєднює народ.

◆◆ **Просьба до наших читачів та приятелів.** Аби „Народня Справа“ могла бути цікавіша та точно могла повідомляти про все, що діється по цілому краю, просимо повідомляти нас про все, що де нового сталося: як перезимувала озимина, бараболі, буряки в ямах, про ціни збіжжа, паші, худоби в ріжних сторонах, про початок весняних робіт, про ріжні неправильности при асекурації, податках, про парцеляцію, про продаж ліса, словом про все, що цікаве та болюче для всіх селян. Всі ці відомости ми будемо упорядковувати та поміщувати в „Народній Справі“. Тоді читачі будуть знати, що де в краю діється. Писати просто і коротко, але тільки чорнилом і на одній стороні картки паперу. — Писати й **новинки**, але лише дуже важні. Натомісць не писати про маловажні випадки, коли хто приміром кинув у другого каменем, або що хтось там вкрав мішок вівса, або що жінка хотіла втроїти мужа і за це дістала рік тюрми, або що хлопець бігав і перестудився. Це для мало кого цікаве. Доносити лише про якісь важні та дивні і рідкі події і пригоди, як от: про пожежі, про таємні вбивства, про великі нещастя і тому подібне. — **Фотографії** гуртків, Лугів, Соколів і такі подібні містимо, але вони мусять бути великі і виразні. Хто має такі добрі знимки, нехай присилає. Але ми **не ручаємо**, що кожду вмістимо і що її відішлемо назад.

◆◆ **Під увагу нашим передплатникам, які їдуть за море.** Деякі наші передплатники виїзджають до півн. Америки, Канади, Бразилії, або до инших країв і просять нас аби ми здержали їм висилку ґазети. Ми желаємо їм на чужій землі найкращої долі і щастя, якого не могли знайти на рідній. Але гадаємо, що за своєю рідною ґазетою „Народною Справою“ затужать вони скоро, так, як і за всім рідним, яке мусіли лишати на довго а може й на віки. Тому просимо їх, щоби зараз

по приїзді на місце подали нам свої нові адреси, а ми далі будемо їм висилати часопис, який їм донесе, що в їх ріднім краю чувати, порадить їх і потішить. Так само просимо тих наших читачів і прихильників, які мають в Америці або в инших чужих краях своїх кревних, приятелів і знайомих, аби подали нам їхні адреси, а ми вишлемо їм і за море безплатні оказові числа „Народної Справи“.

◆◆ **Памятки зі свят.** Всі польські ґазети пишуть, що підчас латинського (і польського) Великодня було у Львові тай по инших містах дуже богато випадків морду і покалічення, крадіжів і инших злочинів. В самім Львові було понад пятьдесять випадків, що оден другого поранив ножем, кулаком або фляшкою. Про подібні випадки доносять навіть із чужих країв. Така вже видко „мода“ святочна по мійських багнах: за крейцар випє а за сто дуріє.

◆◆ **Нещасливі випадки.** В Любші жидачівського повіту йшла через кладку жидівка Кляра Лявфер, впала в потік Любечку і втопилася. — Василь Грещук з Сікирчина пов. Городенка ішов ледом по Дністрі, лід заломився і нещасний Василь пропав. — В Торговиці пільній, п. Городенка повісився 18-літний Василь Савюк, сирота що жив у свого вуйка. — В Бубнищу пов. Стрий втопилася в річці Стрию служниця Марія Ляшків, як кажуть, через те, що господиня зле з нею поступала.

◆◆ **Повісився через згубу.** До села Вільхівці пов. Сянік, вернув перед кількома місяцями з Америки 40-літний Іван Ліщинський. Він мав 500 паперових долярів, запхав у фляшку і закопав у землю. Минулого вівтірка хотів їх виймити, але як розкопав землю і подивився в фляшку побачив, що доляри зовсім зігнили й розлізлися. З розпуки пішов у лісок і повісився на дереві.

◆◆ **Убивство в Коломийщині.** В селі Камінки малі, пов. Коломия, замордували незнані напасники Миколу Трачука.

◆◆ **На дохід українських інвалідів** будуть у Львові у квітневу неділю продавати вітки (шутки) під усіма церквами.

◆◆ **Засудили ґенерала.** В Кракові була розправа проти ґенерала Кулінського, що був колись командантом Округу Корпусу. Його засудили на 10 тижнів тюрми за те, що не пильнував свого адютанта капітана Ремера, який допустився ріжних надужить, — а крім того засудили ще ґенерала на 3 місяці за те, що взяв 90 зол. діет, які йому не належалися.

◆◆ **Син султана — музикантом.** По війні опинилося на чужині богато людей з давних цісарських і королівських родин, що втратили власть і маєток. Вони мусять тепер заробляти на хліб працею рук, як і всі бідні люде. В Відні є кілька Габсбурґів, що тепер пишуть у банках, — а в Будапешті син прогнаного султана Туреччини є звичайним музикантом у одній нічній каварні.

— —

Господарські справи

Що по чому?

Збіжжа:

Двірська пшениця 50 до 51 зол., селянська 48 до 49 зол.; жито 33 до 34; овес 31 до 32; ячмінь 29 до 30, ячмінь броварний 34 до 35; кукурудза 34 до 35; фасоля біла 105 до 125, краса 70 до 80, кольорова 50 до 60; гречка 44 до 45 зол.

Уряд заповів, що не допустить до значнішого подорожіння збіжжа ні хліба. На заграничних ринках ціни досить низькі через великі запаси збіжжа з Арґентіни та Канади. Навіть це, що в Америці вимерзло коло 10% озимини, не спричинило подорожіння збіжжа. Сподіються, що незадовго зачнуть большевики купувати богато збіжжа для свойого голодуючого населення і воно тоді подорожіє.

Молоко й молочні вироби

„Маслосоюз“ платить за масло: 1. сорт 6 до 6·10 зол., за молоко 0·38 до 0·40 зол. літра., за копу яєць 6·60 зол., за літру сметани 2 зол.

Треба сподіватися дальшої знижки цін на масло і яйця.

Вугля подорожіло.

Вугля у всіх копальнях подорожіло від півтора до 3 золоті на тоні. Горішношлеський кістка коштує 43 зол. тона (10 сотнарів), а оріх 42 зол. Ціни треба розуміти на місци в копальні без достави.

—o—

Чи сіяти саму конюшину, чи сумішку конюшини з травами?

Ліпша сумішка конюшини з травкою, як сама чиста конюшина. Бо сумішки дають більше зеленої паші.

При сумішках далеко рідше лучаються неврожаї, які так часто навіщують самі конюшини. Бо сумішки не страждають так сильно від мишей, морозів, посухи, як сама конюшина. Крім того, як недопише або конюшина або травка то тоді буйніше розвинеться друга частина сумішки і вирівняе неврожай.

Паша зі сумішки є ліпша, як наприклад зі самої конюшини або самої трави, бо є ріжнородна і худоба від неї не здувається.

Також сіно є смачніше та, що також дуже важне, ліпше висихає та не запарюється так скоро, як сама конюшина.

Найліпше мішати конюшину разом з тимоткою, висіваючи 5 до 6 кґ. насіння і 4 кґ. тимотки. Обидва роди насіння треба висівати окремо, бо вони не однаково тяжкі. Після того треба заскородити легкою бороною і привалкувати.

— —

Чим підсіяти слабу конюшину.

Є кілька причин, що конюшина завчасу загибає. Або вимерзла, або знищили її миши, або замножилися на ній невидимі оком шкідники, від яких конюшина вигибає великими латками, якби вимерзла або повипалювало її сонце. Цей останній випадок лучається найчастійше тоді, коли конюшину сіється зачасто по собі. Бо конюшини не повинноси сіяти на тому самому загоні скоріше, як 7 літ по понередній конюшині. Як посіємо скорше, то конюшина слабо росте, бо поле „перетомлене“ від конюшини.

Слабо перезимовану конюшину треба на весну підсіяти. А до цего вживається однорічної конюшини, званої інкарнатка, або голяндського райґрасу званого вестервольдський. Райґрасу потрібно на морґ, колиб його самого сіялося 35 кґ., а конюшини інкарнатки 15 кґ.

Так інкарнатку як і райґрас вже по 3 місяцях можна косити перший раз, а по других 5 до 6 тижнях другий раз.

На підмоклих ґрунтах сійте шведську конюшину.

Червона конюшина не добре росте на підмоклих ґрунтах. Також само погано вдається вона на мілких ґрунтах з твердим вапнистим підґрунтом, опокою. На таких ґрунтах треба сіяти шведську конюшину. Її менше родиться, як червоної, але зате їй не шкодить вогкість. Крім того вона видержує на тому самому місці 4 до 5 років і є витревала на морози.

Її сіється подібно, як червону конюшину, значить в сумішці з тимоткою. Тимотки потрібні на морґ 4 кґ. а конюшини 5 кґ.

Кождої осени або вчасної весни треба конюшину погноїти томасиною та кайнітом і добре боронами заволочити.

Як годувати худобу змерзлими буряками?

Замерзлі буряки треба насипати до бочки з водою, хай мокнуть через одну добу. За той час мороз зійде з буряка і вкрие буряк поволокою леду. Її треба розбити та буряки скинути на одну добу до бочки зі свіжою водою. Потім можна вже їх давати худобині.

Зауважено, що так приготовані змерзлі буряки ліпше смакували коровам, як не змерзлі і від них вони ліпше доїлися.

В той сам спосіб можна також змерзлі бараболі приготовити на корм для худоби.

Маріян Стахурський,
старший ветерин. лікар.
Львів, вул. Дверницького 32а.

Практичні поради.

1) Коли можна жадати звороту грошей за куплену хору худобу?

В Східній Галичині обовязує досі в справах домагання звороту колишній австрійський закон, а саме: III. новеля до §§ 925 до 933 загального горожанського закону, проголошена 19. березня 1916 р. у ч. 169 В. Д. З. Це є так званий закон про евікцію — в домаганню звороту (евікції) в тваринних хибах або хоробах. Він в головних зачерках каже: Здогад, що тварина вже перед передачою була хора, приходить, коли **в часі двох тижнів від передачі тварини,** слідуючі хороби й хиби уявляться:

1) у коней, ослів, мулів: носатина, підпалення (дихавиця), колер (дурійка або дурман), місячна (повертаюча) сліпота й ликавість (хоробливе проковтування повітря, („копель“).

2) У рогатої худоби: сухоти (чахотка).

3) У овець: чіхачка (парх) або загальна водна пухлина.

4) У безрог: вугри (решетина) та волосениця (трихіноза).

З повишого закону можна користати, якщо в наміченому речинці завідомиться про спостереження хорих продавця, або під його неприсутність — начальника громади його місця осідку, та переведеться оглядини здогадно хорої тварини знатоком, тобто ветеринарним лікарем, аби собі забезпечити доказ у суді.

Потім цю претенсію (домагання звороту грошей) можна доходити на судовій дорозі лише до шести неділь по купівлі, бо в противному випадку право до сего вигасає.

Щоби уникнути коштовних зворотних процесів, треба в подібних випадках звернутися передусім за радою до Ветеринарної Секції Тов. „Сільський Господар“ у Львові вул. Зіморовича ч. 20 порученим листом, в якому треба описати все докладно і залучити марку на поручену відповідь.

Щойно по одержанню такої відповіди можна звернутися до адвоката свого чоловіка, і зажадати передусім, щоби написав листа до нашого суперника для спроби полагодити справу мирно (без суду). Щойно як це не поможе, подати до суду.

Як на місци є ветеринарний лікар, шукати поради передусім у лікаря.

2) Господар І. Ґ. Петрова—запитує: **Що робити корові?** Дня 15/III. лягла мені корова і не вставала цілий день. Слідуючої ночі вродила телятко гарне і здорове. Третього дня воно важило 32 кґ. Тепер корова їсть і потроха пе, але однак вже шестий день, як не встає. Корову доїмо лежачи і дає 4 літра молока. Корова худа і зимувала у зимній стайни.

Відповідь:

У Вашої корови можуть бути слідуючі хороби: 1) або породова горячка, тобто пораження на заді, — але в такому випадку корова не їлаби, не давалаб молока. пrілаб і горячкувалаб; 2) може бути ослаблення з тяжкої зимівлі, з переморожения, лихої відживи і тоді моглаб давати дещо молока і не горячкувалаб; врешті може бути 3) ломикість, тобто ослаблення на довгих костях від недостачі в зимовій відживі сільно-мінеральних складників. Без оглядин корови і після Вашого опису, є в неї мабуть випадок 2) це є велике ослаблення з зимівлі і по отеленню.

Дайте корові дбайливий обхід і доволі сухої підстілки. Розтирайте її по всьому тілі а найбільш крижі і ноги терпентиною, прикривайте тепло і давайте поживну прокорму й тепле пійло з ґрисом. За час ослаблення вливайте в ню 2—3 раз денно відвар насіння льону, беручи 1 фунт до 2 кварт відвару з придатком кватирки питного спірту. Добре задавати їй раз денно 1—2 кварт грітого пива.

Обережно час від часу перевертати корову на другий бік, щоби не відлежалася. Пильно здоювати, щоби не прикинулося запалення на вимені. По тижневі такого лікування — напишіть до „Народньої Справи“.

Корову пильно наглядати в день і в ночі, а якщоби перестала їсти і зачала горячкувати (горячі насади рогів і сухе та тепле губне зеркальце!), то звернутися зараз до ветерин. лікаря, якщо корова варта таких коштів.

Маріян Стахурський
старший ветерин. лікар у Львові.

Дещо про сухоти у худобини і в людини і як перед ними стерегтися?

(Далі)

Віддих у них стає дещо прискорений, вечером приходить гарячка й вони пріють. З ніздрів чути непримеиний, млявий або гнійний сопух.

Часами соктить з ніздрів слизисто-гнійна річевина Такі хорі худнуть дуже. Апетит в них змінливий, приходить до повертаючої зодми, запору або нестримної бігунки. Іноколи з смужками крови. Тоді кажеться про кишочну форму сухіт.

Шкура в такої худоби стає з окрема на хребті тверда, непорушна, начеб приросла: при надавлюванню на хребет худоба погинаеться і таке називають „вусачем“. Вона тверді еще тому, що дітннена сухотами худоба, позбувається зовсім товщевої підкладки. Тож і лікування „вусача“ знахарами через наколювання хребта ключем, змащування осиковим попелом, спалювання спіртом то-що — не доводить до нічого, як злишнього страждання і скорщої загибелі.

Сухоти у худобини мають ще инші форми і приміщення. Від них часто хоріє вимя, що називають навименною формою сухіт. При ньому вибігають на вимені (на одній або двох задніх чвертках) тверді, зимні, неболючі ґудзи. Бувають вони ріжної величини — від пястука до голови завбільшки. Нераз ак відпихають вони собою здорову частину вимени на бік. Часом вони й гноються. Молоко від таких коров спочатку не показує ніяких змін. Згодом воно рідшає, стає водяне, видно в ньому білі грудки, або тягливі ниточки. Тут проходить численно й заразник чахотки. Тому небезпечно споживати таке молоко в сирому стані ані кормити ним діти, чи телята, чи поросята. Воно і пражене може зашкодити, бо в ньому заключена гнильна їдь. Тому й не треба давати телятам, і поросятам також осугу тобто шлям з вирівок у молочарнях. (Далі буде).

Жіночі справи

Пересвітлювання покладків.

Шестого або семого дня по насадженню квочки треба перший раз пересвітлити покладки. В тій цілі переглядається кожде яйце між пальцями проти лямпи або сонця і слідкується за змінами в покладку. Як яйце запліднене та зародок живий, тоді над жовтом бачиться якби павука, що розпустив сіти на всі сторони. Цей павук при хитанню покладка рухається.

Навіть рукою можна вже тоді відріжнити, котрий покладок добрий а котрий не здалий, бо з живим зародком він тепліший від мертвого.

З кождим днем покладок з живим зародом сильніше темніє і як його при кінци другого тижня державти в руці поземо при пересвітлюванню, то по середині бачиться велику темну пляму, а по обох кінцях ясні смуги.

Незапліднений покладок при пересвітлюванню виходить мутний, без виразних плям та його найдалі 10-го дня треба забрати і переховати в холоднім місци на корм для курят.

Не розводнюйте молока для телят!

Декотрі господині д' мають, що молоко від корови через перші дні по телятю треба розпускати водою. Це дуже мильна думка. Бо природа сама вже так устроїла, що перше молоко, так звана кулястра, е таке, якого якраз потребує жолудок теляти. Воно містить в собі дуже легко стравні білковини, мало товщів та багато солей. Через те воно е ситне, але рівночасно також сильно розвільнююче. В наслідок тої останньої прикмети кулястра прочищує жолудок та кишки теляти і виганяє з них смолу та инші нечистоти, які за час розвитку теляти в лоні корови назбиралися. Як господиня розрідить кулястру водою, то тоді воно стає малопоживне і не чистить так жолудка. Крім того з водою може господиня доміщати до молока ріжні зародки хоріб і теля вже в перших днях розхорується. Крім того вода остуджує молоко а це також шкодить на жолудок теляти, бо найліпше, як теля може дістати молоко таке тепле, як воно є у вимени корови.

Тому господині не поправляйте того, що добре і не розріджуйте молока.

Як поліпшити наші корови?

Каже одна пословиця, що „який батько — такий син“, а друга, що „яблочко не далеко відкотиться від яблінки“. Те саме можна сказати також про корови та взагалі про всі звірята. Бо всюди потомство одідичує лихі та добрі прикмети родичів. Тому на розплодок треба вибирати лише телята від дуже добрих коров, та ще більше від добрих бугаїв. Бо лихий бугай може за пару літ зіпсувати всю худобу в селі, а добрий може її замітно поправити. Длятого заграницею таку велику вагу прикладають селяне до добрих розплідників. Там господарі одного або кількох сіль гуртуються разом та спільно закуповуються на господарській виставі відзначених бугаїв, жеребців, кнурів та платять за них великанські суми: по кільканайцять або й кількадесять тисяч золотих за штуку. Пізніше цей видаток вони собі відібють, бо їм за відстановлення корови чи кобили селяне платить по кількадесять або і сто золотих. Це їм оплачується. Бо хай корова з теляти від такого бугая дасть лише 3 літри молока денно більше, ніж по лихім бугаї, то вже за пів року заплатить цю надвижку.

І нашим селянам треба це саме робити. Треба організувати годівельні спілки, закуповувати бугаїв від найліпших в околиці коров, добре їх годувати і лише такими бугаями відстановляти коров.

Далі добра ужитковість коров залежить від їх плекання, а особливо від хову молодих телят. Бо хай би ми мали телят від найліпших коров і бугаїв, то як їх змалку занедбаємо і заморимо, то пізніше вже дуже тяжко буде зробити з них добрих коров.

———

Вісти з України за Збручем.

Маємо кілька вісток з України, та ані одної нема доброї.

Недавно повстав

пожар в містечку Деражні,

яке неодин з нас знає, хто був на Україні. Згоріла половина містечка.

З Харкова, що є тимчасовою столицею Совітської України, доносять через радіо, що небаром

мають скасувати найбільшу церков у Харкові,

Катедральний Собор, а церкву мають переробити на радіову стацію.

На Україні шириться

всяке сектанство,

яке часто допускається всяких див і навіть злочинів. Недавно в селі Темне уманського повіту проголосив начальник секти Йоаннітів, що небаром буде кінець світа. Та щоби вблагати Бога, аби ще відвернув це нещастя, треба принести в жертву молодого хлопця. Сектанти повірили в це і вибрали з між себе одного хлопця. Вже звязали його і положили на столі, щоби зарізати, але на його щастя надійшов лікар і побачив це та при помочі розумніших людей урятував хлопця від смерти.

По українських селах і містечках (так як і по російських) шириться дуже

ненависть до жидів

(антисемітизм). Жидів уважають за головних виновників всего лиха, яке настало.

Хто передплачує „Народню Справу“, тому стаємо в пригоді.

До складу і прикладу.

Сороката пригода.

Йду я містом і спишуся, сто возів минаю, подивився на сто перший, що стояв із краю.

Сидить собі чоловічок на возі в соломі, а на нім лише свитина, зимно десь сіромі.

Приступаю тай питаю: — „Звідки, пане брате?“ А він мені: „Ізза річки! Село Сорокате!“

Здивувався я й питаю: „А що в вас чувати?“ А він мені: „От! Зле й добре! Отак: сорокато!“

— „Вже сніжок у вас згибає? Будете орати?“ — „Ще не мож, е сніг місцями, поле — сорокате“.

Тьфу! я так собі подумав тай сам здивувався, — чижби той сірома з мене — отак насмівався?..

— „А що маете на продаж?“ став я пробувати. — „Маю в кошику дві курки, обі сорокаті. Є ще й качка, що десь жінка дістала від тата, та така вам якась дивна, ціла сороката!“

Що за диво? — я думаю, а він став питати: „А що ви за чоловічок? Я хотів би знати!“

А я в голос розсміявся: „Як би то сказати — я вам близький, бо зовся

Іван Сорокатий

Чорт, коршма і горівка.

(Пригода, яка часто лучається).

Діялося це в передвоєнних часах в селі Юдиний Кут. Жив собі там дуже бідний, але чесний та тверезий чоловік, називався Прокіп Чорногора. Його товариші, що любили дуже часто заходити до коршми старого Йося, нераз намовляли і кликали туди також і Прокопа, однак він їх ніколи не послухав і до коршми не заходив.

Аж одного дня повертав він вечером через поле з ярмарку до дому. По дорозі стрінув його молодий чорнявий панок і вдався з Прокопом в розмову. Розпитав про це і те, а нарешті каже до Прокопа: — „Ти, чоловіче, непотрібно так бідуєш на світі. Ти можеш зовсім приємніше зажити, як будеш пити у Йоська горівку, як будеш зачіпати чужих жінок і як часом пригломшиш кого дубиною і візьмеш собі в нього його гроші. Дейся мені намовити до того, а я тобі ручу, що ніхто тебе не зловить і буде тобі добре!“

— „Ні, — каже Прокіп, — я на це не годжуся! Мені добре й без горівки, жінку я люблю свою, а гріх на душу не хочу брати. Відчепіться від мене, пане, бо мені здається, що ви сатана“.

— „Я не сатана, — каже панок — але я тобі бажаю добра і тому, як не хочеш допуститися всього того, що я тобі раджу, то бодай зачни пити горівку. Зараз побачиш, що буде тобі лекше жити“.

Прокіп був дуже убогий чоловік, а до убогого всяка покуса дуже легко чіпається.

— Щож — подумав собі Прокіп — горівки чарчину мож випити, Це дуже не може зашкодити. Попробую, а може панок і правду каже! Горівки випю, але до розпусти і убийства не допущуся.

І він згодився випити чарчину, а панок утішився і зник.

Прокіп таки просто зайшов зараз до коршми старого шинкаря Йоська і випив кілька чарок горівки. А що був непривичний, то закрутилося йому в голові і він зовсім пяний вертав з коршми пізно в ночі до дому.

Дорога вела попри хату Прокопового також бідного сусіда Івана.

В хаті Івана ще світилося. Пяний Прокіп заглянув крізь вікно і побачив, що сама тільки Іваниха в хаті. Горівка зробила свое. По пяному вступив до хати і почав зачіпати Іванову жінку.

В тій хвилі надійшов Іван, що був на роботі в фільварку; він побачив через вікно, як Прокіп жартує з його жінкою. Спершу він дуже здивувався, але зараз загорів гнівом до Прокопа, а війшовши в хату, почав викидати Прокопа і погрожувати йому, що про все скаже його власній жінці.

Цего настрашився Прокіп і не думаючи богато, вхопив за сокиру, котра стояла під лавою, тай ударив нею свого сусіда Івана в голову так сильно, що той впав трупом на місци.

В тій хвилі витверезився Прокіп — мабуть зі страху — і пригадав собі слова панка, який намовляв його до піяньства. В одній хвилі усвідомив собі, що це певно був чорт, який знав, що від горівки починається всякі злочини.

Він каявся гірко, що послухав сатани і пішов до коршми, але вже каявся за пізно. Злочину допустився і за це ждала його страшна кара, а його жінку й діти вічна нужда. Спершу хотів іти і зголоситися добровільно до тюрми, але по хвили подумав собі, що не переживе того сорому, як його закують в кайдани. Тож пішов у свій сад і над раном повісився на одній дереві.

Написав **А. Ґ.**

? Чи Ви вже намовили бодай ? одного сусіда, щоби вислав ? передплату на „Народню Справу“?

Ювилей діяча

В половині березня цього року скінчив 60 літ життя Теодор Кульчицький Штокайло, господар в Кульчицях, п. Самбір, бувший посол до Національної Ради за української влади. Він около 30 літ посвятив громадській праці, як голова чи член Виділів місцевих товариств в Кульчицях шляхотських і повітових в Самборі. Оцінюючи його щиру і безінтересовну роботу для народу, відпоручники місцевих і повітових товариств з о. сен. Татомиром явилися в ювілята дня 17. березня і зложили йому побажання здоровля і сил до дальшої праці та передали гарно вималювану почесну грамоту. Тут містимо фотоґрафію Шановного 60-літного Теодора Кульчицького Штокайла, що є також пильним передплатником і пропаґатором „Народної Справи“, і бажаємо йому також від себе кріпкого здоровля і сил, щоби й на далі міг успішно трудитися для загального добра.

ТОРБИНКА СМІХУ

Приїхав до Львова Юрко Сірак і по рокови пише лист до брата: „Любий брате! Приїдь до мене, я мешкаю при вул. Довгій, ч. 300, на першім поверсі. Тут замешкав перед місяцем також Гринько, але на третім поверсі“.

А брат відписує: „Я приїхавби до тебе, але мені за тебе булоби встидно. Бо ти вже рік у Львові і мешкаєш лише ще на I. поверсі, а Гринько лише місяць і вже аж на третім! Як замешкаєш бодай на пятім поверсі, тоді приїду“.

—o—

— У вас в читальні були тої неділі якісь учені?

— А були, були між ними і розумні люде!

—o—

Судія: Чому ви не віддали пуляресу зараз, як знайшли?

Обжалуваний: Бо вже було пізно в ночі.

Судія: А чому не віддали зараз рано?

Обжалуваний: А рано вже було цілком запізно, бо не було грошей.

— —

В гостях. Один дотепний говорить: — Як я прийду до дому, а застану що не в порядку, то кождому отак голову скручу!

(Це кажучи, обернув до себе миску з шкварками. Гості їли пісні голубці, а він з шкварками)

———

Косив батько з сином, син сів тай каже: — Ви тату, старий, а я малий! Не можемо косити!

А як прийшли до дому і сіли перед мисками з борщем, син каже: — Тату, ви косар і я косар!

І зїли дві повні миски борщу.

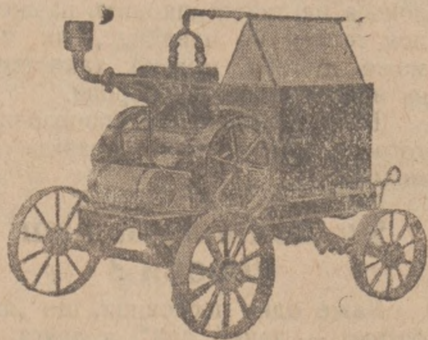

МОТОРИ
БЕНЗИНОВІ, НАФТОВІ і т. п.
— фабрикати фірми —
R. A. Lister, Co Ltd. Dursley
(Анґлія)
— ПОРУЧАЄ: —
Кляґсбальд і С-ка,
Львів, Вірменська 8 Тел. 6-29.
Виключна продажа фабрикатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley, на цілу Польщу. 210

Замовляйте в нас

такі цікаві господарські книжочки:

1) „Цукровий буряк дає 1000 зол. доходу з морґа“ Ціна 40 сот.

2) Як плекати курей, аби несли по 200 до 300 яєць річно? Ціна 70 сотиків.

3) Люцерна дає найбільше та найліпшу пашу. — Ціна 40 сотиків.

Найліпше замовляти всі три книжочки нараз. Належитість за них 1·50 зол. треба вислати разом зі замовленням чеком „Народньої Справи“ з допиською на середній частині чеку на горі „книжки“, або почтовими значками в листі.

Хто замовляє всі три книжочки нараз — за нього кошти пересилки платить „Народня Справа“. Хто замовляє лише одну книжочку, повинен надіслати ще 10 сотиків на пересилку.

КАРПАТСЬКІ КОСИ!

Спеціяльна новість з італійської стали, куті і в оливі гартовані. Хто хоче без напруження сил в роботі мати поводження і не марнувати свій гріш за яку небудь тандиту і спомагати чужих, наш клич свій до свого! Щоби не ризикувати даю поруку за кожду косу може бути 3—4 разів клепана, а в разі колиб оказалась невідповідною своїм коштом виміняю в кождім часі. Хто спробує мої коси то певно иншої до рук не візьме так легко і скоро протинають найтвердші гірські трави, псянки як і збіжжа. Ширина 5—6 цм., форма найдоскональша і сильні в карку. Полотно тонко витягнене. Ціна фабрична

Довжина	60	65	70	75	80	85	90	95	100	110	120
Ціна Зол.	6·—	6·30	6·40	6·80	7·20	7·60	8·—	8·50	9·—	9·50	10·—

Рабат 10=1, на 20=3, на 30=5, на 40=7, на 50=9, на кождих 100=20 кіс даром. На замовлення задаток меньше більше як кому випадає. За готівку згори сам порто і кошт оплачую. Також поручаю ткацькі сталеві ґерди, клевці, бабки і серпи ріжної форми і величини. Адрес фірми:

Стефан Добущак, фабричний склад кіс
п. Долина к/Стр. 236

ТОМАСИНА

під
весняні засіви

марки звізда — марки звізда

ТОМАСИНА є довготревалим, найуспішніше діляючим, тому й найдешевшим, фосфоровим навозом.

ТОМАСИНА містить в собі фосфоровий квас в розпущенім виді й негайно успішно ділає.

ТОМАСИНА містить в собі крім фосфорового квасу також 40—50% успішного вапна — безплатно.

ТОМАСИНУ сиплеться перед сійбою або при сіянню зерна, а також поголовно.

ТОМАСИНА є незрівнаною на весну й одинокою на луки, пасовиська й пастевні ростини.

Йосиф Каррах, Львів
вул. КОСЦЮШКА ч. 18.
Цінники й повчаючі проспекти даром і оплачено. 1102

Прийму зараз до малої господарки в Брюховичах, коло Львова, чесну женщину в віці 20 - 40 літ в характері самостійної господині при управі ярини — хованню курей, догляді корови, провадження кухні для 1 особи і т. д. — Особа обзнакомлена з провадженням господарки підмійської має першенство! Услівя після умови. Зголошення прошу слати: Николай Вербовський, Ріпне, п. Дуба ад Рожнітів. 229

Стась Ткач, р. 1903 уневажнює вкраджену військову книжочку видану через П. К. У. Львів. 228

Засуд смерти у Львові.

У Львові засудили на смерть через повішення якогось бандита Кжачковского з Угнова. Він разом з своїм товаришем Длуґошем напав минулого року в Угнові у саму Великодну Суботу на Теклю Жиравецьку в її хаті і замордував її. Длуґоша засудили на 8 літ тяжкої тюрми.

Почта

Автор вірша з Івачова. Пісня за слаба.

Орел. Нецензурне.

П. К., Чорний ліс. Опишіть це звичайно, а не віршом, і подайте, де це було.

Передплатник, який дав нам оголошення про 19-літну панну — Кравчиню, зволить подати свою точну адресу, щоби ми могли вислати всі листи, які прийшли на її адресу.

С. І. Я. Слабе, не піде.

Н. Г. в Сл. Не можемо Вам позичити грошей на купно корови тай взагалі не позичаємо грошей як і не даємо жадних инших допомог, крім підмог на випадок загибелі худоби.

М. В. зі З. Додаткова реєстрація інвалідів. Як хочете зареєструватися на інвалідську допомогу, то з усіми документами треба Вам зголоситися в П. К. У. („Повітова Коменда Узупелнень“). Як не маєте документів, то подайте свідків вашого інвалідства. Але зголошення можна буде робити аж від липня. До того часу повинен появитися ще в громаді точний розпорядок про реєстрацію.

М. С. в Соколівці. Просимо Вас, пришліть нам точний відпис того оголошення, яке заборонює вживати українських табличок на возах і написати нам про який будь випадок, з кого і коли і хто стягнув кару за уміщення української таблички. Це дамо до використання нашим послам у соймі.

Уневажнюю згублену військову книжочку, видану через П. К. У. Калуш на імя Василь Яковина ур. 1897. 215

Паневчик Василь, зам. в Солотвині, ур. 1906 р., уневажнює згублену військову книжочку видану через П. К. У. Станиславів. 231

Павло Візун з Миколаєва, пов. Радехів, уневажнює згублену військову книжочку видану через П. К. У. в Камінці Струміловій. 232

ЦІЛЕ ГОСПОДАРСТВО, 20 морґів землі чорнозему при тім дві хати, стайня, хліви, стодола і цілий мертвий і живий інвентар до продажі. Зголошення і запити на адресу: Іван Паряк, Кольонія Маковиско, п. Козова, повіт Бережани. 237

Зазулька Филип, ур. 1898 з Волі горянської, пов. Ліско, уневажнює згублену військову книжочку видану через П. К. У. Сянік. 233

ХТО знавби що небудь про Михайла Лукача, сина Гриня і Марії, ур. 1890 в Тарновиці Лісній, п. Надвірна то просимо повідомити його сестру Катарину Непеляк в Тарновици Лісній. Чехословацкі і совіт.-укр. ґазети проситься о передрук. 235

Николай Сіка, ур. 1899 уневажнює згублену військову книжку видану через П.К.У. Самбір. 234

ОТСИМ повідомляю Всечеснійших Отців, що принимаю будови церков деревляних під адресою: Василь Дмитрів в Ціневі, почта Рожнітів, пов. Долина. 230

Уневажнюю військову кнужочку, видану через П. К. У. Калуш на імя Михайло Павлишин, урод. 1900. 218

АҐЕНТІВ до продажі рільничих знарядів пошукується. Зголошення: Рільничі заклади, Львів скр. почт. 174. 211

Кури орпінґтони, великі, жовті,—яйце 75 грошів, продає Стефанія Бурдон, Брахівка, п. Соколівка, коло Ожидова. 221

Господарі!

Хто ще не заміняв свого прядива, або вовни, просимо звернутися до одинокої Селянської Ткальні „Волокно“, Львів Замарстинівська 36. Дістанете добрі полотна, цайґи, камгарни, настільники (вишивані), ручники. Заміна ретельна. Матерії першорядних ґатунків. Ціни приступні. Просимо переконатися. Не дайте себе визискувати ріжним несовісним гандлярам. Жадайте наші прібки, вишлемо задурно. Приймаємо аґентів і добре винагороджуємо. 224

КОЛІНСЬКА ЦИКОРІЯ
І МІШАНКА
„КОЛІНКА“
Знак товаровий
СТАР
„СТАР“
ФАБРИКА ДОМІШОК ДО КАВИ
СУДОВА ВИШНЯ
СП. АКЦ.
ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ!

Видає за редакцію відповідає Іван Тиктор — З друкарні Ставропігійського Інститугу у Львові